

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія вищої освіти

Освітня програма 011 Освітні педагогічні науки

Спеціальність Освітні, педагогічні науки

Галузь 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія вищої освіти
Освітня програма	<u>011 Освітні педагогічні науки</u>
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	<u>Освітні педагогічні науки</u>
Галузь знань	Галузь 01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=81&id_cou=7321

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Мета: забезпечити засвоєння студентами ОР «магістр» наукових уявлень про основні закономірності, періоди і тенденції у розвитку вищої освіти на різних етапах розвитку людської цивілізації, особливості її еволюції в Україні, сформувати навички творчої реалізації позитивних надбань теорії та практики зарубіжної і вітчизняної вищої школи у майбутній самостійній викладацькій діяльності.

Завдання:

- сформуувати цілісну систему знань про історико-педагогічні процеси, явища і факти, дотичні до розвитку вищої освіти;
- з'ясувати витоки становлення, закономірності та періоди у розвитку вищої школи, обґрунтувати їхню детермінованість соціально-економічними, політичними та культурними факторами;
- забезпечити опанування студентами світової й національної історико-педагогічної спадщини у сфері вищої освіти, усвідомлення ролі закладів вищої освіти сучасних євроінтеграційних процесах;
- сприяти активізації самостійної пошукової діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти різних рівнів акредитації, розвитку їхнього творчого потенціалу та формування професійного світогляду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію зародження, закономірності та періоди еволюції зарубіжної й української вищої освіти;
- стан і тенденції розвитку вищої школи у сучасному світовому і національному вимірах;
- історико-педагогічний дискурс змісту, форм і методів освітньої діяльності у закладах вищої освіти;
- особливості педагогічного процесу у закладах вищої освіти в умовах відродження та розбудови національної системи вищої освіти в Україні.

уміти:

Компетентності

ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК 6. Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей

ЗК 9 Здатність до управління комплексними діями або проєктами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, генерувати нові ідеї (Soft skill ЗК 12 Здатність до самоосвіти та саморозвитку СК 2. Здатність планувати, розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі СК 3 Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.

СК 4. Обізнаність з різними рівнями суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу СК 6. Здатність до консультування з питань освітньої теорії і практики.

СК 9. Здатність до проектування змісту освіти і змісту навчання за рівнями національної рамки кваліфікацій, проектування освітніх програм та індивідуальних освітніх траєкторій

Програмні результати навчання

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій **ПР 3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки **ПР 10.** Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності **ПР 13.** Враховуючи власні

інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації, дотримання корпоративної культури ЗВО.

3. Структура курсу			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		14	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		16	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Освітні, педагогічні науки	1	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни 90 год			
Вид заняття			
лекції			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			
самостійна робота			
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр			С п е ц і а л ь н і с т ь
1			011 Освітні, педагогічні науки
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Форма заняття	Література

<p>Тема 1. Витоки і розвиток високих шкіл у древніх цивілізаціях та в добу європейського Середньовіччя.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення та зміст діяльності шкіл підвищеного типу у давніх цивілізаціях (Вавилонське царство, Єгипет, Індія, Китай). 2. Організаційно-педагогічні основи функціонування високого шкільництва у Древній Греції і Стародавньому Римі. 3. Передумови виникнення перших європейських університетів. 4. Особливості та зміст навчально-виховного процесу в середньовічних європейських університетах. Поняття про схоластику. 	лекція	10, 12, 14, 18, 19, 25
<p>Тема 2. Еволюція зарубіжної вищої освіти у XVII – першій половині XIX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації та змісту діяльності високого шкільництва у зарубіжних державах у XVII – XVIII ст. (єзуїтські колегії, лицарські академії, інститути). 2. Тенденції розвитку університетської освіти та її головні ознаки. 3. Проблеми вищої освіти молоді у творчій спадщині визначних представників педагогічної думки доби Просвітництва (Я.А. Коменський, Дж. Локк, Ж.Ж. Руссо та ін.). 4. Сутність ідей зарубіжної педагогіки кінця XVIII – першої половини XIX ст. та їх вплив на розвиток вищої школи (К. Гельвецій, В. Гумбольдт, А. Дістервег, Ж. Кондорсе та ін.). 	лекція	9, 10, 14, 18, 19, 25
<p>Тема 3. Розвиток вищої освіти у зарубіжних державах наприкінці XIX – на початку XXI ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність нових ідей зарубіжної педагогіки кінця XIX – початку XX ст. та їх вплив на зміну пріоритетів у системі зарубіжної вищої освіти. 2. Тенденції розвитку вищої освіти у розвинених зарубіжних країнах у першій половині XX ст. 3. Причини та зміст освітніх реформ у державах Заходу у другій половині XX ст. Передісторія формування європейської інтеграції у галузі європейської вищої освіти. 4. Рушійні сили та сутнісна характеристика трансформаційної зміни у системі вищої освіти розвинених держав Заходу кінця XX – початку XXI ст. 5. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи (історія, ключові позиції, шляхи реалізації, результати впровадження основних положень документів Болонського процесу). 	лекція	8, 9, 10, 12, 13, 23, 25, 27, 28, 39, 41,
<p>Тема 4. Зародження й особливості функціонування високого шкільництва в епоху киево-руської державності та українського Відродження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови формування та зміст навчання і виховання у перших школах підвищеного типу Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Єзуїтське шкільництво на західноукраїнських землях. 2. Братські школи в Україні як перші українські середні школи. 3. Острозький колегіум – перша вища школа гуманістичного типу в Україні (організація, зміст навчальної та наукової діяльності, сучасні реалії). 4. Місце і роль Києво-Могилянської академії у розвитку національної культури й освіти; наукова діяльність визначних випускників і викладачів КМА. 	лекція	5, 6, 15, 16, 31, 34, 35, 44

<p>Тема 5. Розвиток вищої освіти на українських землях наприкінці XVIII – на початку XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провідні тенденції у розвитку шкільництва на українських землях кінця XVIII – початку XIX ст. 2. Освітня політика російського й австрійського урядів у галузі високої освіти на межі XVIII – XIX ст. 3. Організація та зміст навчально-виховного процесу у перших класичних університетах України (Львівський, Харківський). 4. Розвиток вищої освіти у «підросійській» та «підавстрійській» Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. 5. Практика організації високого шкільництва в УНР. 	лекція	5, 6, 10, 15, 16, 32, 40, 43
<p>Тема 6. Особливості розвитку теорії та практики вищої освіти в УРСР.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність освітньої політики більшовицької, шляхетсько-польської, румунської та чеської влад у галузі вищої освіти в 1920 – 1930-х рр. 2. Основні напрями та зміст освітньої і науково-дослідницької діяльності у різних типах вищих шкіл України цього періоду. 3. Специфіка розвитку вищої школи в УРСР у другій половині XX ст. 4. Формування мережі державних ЗВО на західноукраїнських землях. 5. Становлення і розвиток закладів вищої освіти на Прикарпатті. 	лекція	5, 6, 10, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 25, 32, 37
<p>Тема 7. Вища освіта в незалежній Україні у контексті сучасних євроінтеграційних процесів та освітніх викликів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавчо-нормативна база функціонування системи вищої освіти в Україні у 1990 – на початку 2000-х рр. та відображення її положень у практичній діяльності закладів вищої освіти. 2. Основні проблеми української вищої освіти початку державної незалежності. 3. Світові тенденції розвитку систем вищої освіти та їх відображення в організаційній, навчальній і науковій діяльності ЗВО України після приєднання до Болонського процесу (2005). 4. Закон України «Про вищу освіту» (1.07.2014 р.) про мету, завдання, зміст сучасної вищої освіти та шляхи їх реалізації. 5. Мета, завдання, рівні та ступені вищої освіти в Законі України «Про освіту» (2017р.). 	лекція	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 32, 33, 36, 41, 42
<p>Тема 1. Становлення, розвиток і сучасний стан вищої освіти у розвинених зарубіжних країнах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Витоки високої освіти на європейському континенті. 2. Причини виникнення університетів у Західній Європі. 3. Особливості функціонування, структура і зміст навчання у перших середньовічних університетах. 4. Витоки, генеза і сучасні тенденції розвитку вищої освіти в: Італії, Франції, Великобританії, Німеччині, Польщі, Росії, Чехії (або будь-яка інша країна – за вибором студента). 	пр. с. зан. (теоретична конференція)	8, 10, 12, 13, 14, 25, 28, 32, 33, 38
<p>Тема 2. Передісторія української вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціокультурні та політичні основи виникнення і функціонування навчальних закладів підвищеного типу в добу українського національного Відродження (XVI – XVII ст.). 2. Острозька школа-академія: заснування, зміст діяльності, відродження в незалежній Україні. 	пр. с. зан.	5, 6, 10, 15, 16, 29, 31, 34, 35, 40, 44

<p>3. Києво-Могилянська Академія як всеукраїнський культурно-освітній центр: минуле і сучасність.</p> <p>4. Визначні освітні діячі і педагоги-викладачі та випускники українських високих шкіл XVII – XVIII ст.</p>		
<p>Тема 3. Університетська освіта на українських землях у межах Австрійської (Австро-Угорської) та Російської імперій</p> <p>1. Найхарактерніші ознаки політики царського російського уряду в галузі освіти наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. та їх вплив на розвиток вищих навчальних закладів на українських землях.</p> <p>2. Сутність освітніх реформ кінця XVIII – початку XIX ст. в Австрійській імперії та їх імплементація на західноукраїнських теренах.</p> <p>3. Львівський університет як перший класичний університет в Україні.</p> <p>4. Місце і роль Харківського університету в історії вищої освіти України.</p> <p>5. Київський університет: історія і сьогодення.</p> <p>6. Тенденції розвитку університетської освіти на східно- та західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.</p> <p>7. Видатні викладачі та випускники університетів України XIX – початку XX ст.</p>	<p>пр.с. зан.</p>	<p>5, 6, 10, 15, 16, 21, 32, 40, 43</p>
<p>Тема 4. Національний досвід розбудови вищої освіти в добу визвольних змагань за українську державність (1917 – 1920 рр.)</p> <p>1. Культурно-освітній рух періоду Центральної Ради та його вплив на розвиток національної освіти в Україні.</p> <p>2. Українська освіта і наука в добу Гетьманату.</p> <p>3. Сутність освітньої політики уряду Директорії.</p> <p>4. Проблеми національної освіти у змісті діяльності уряду ЗУНР.</p> <p>5. Заснування та діяльність перших українських державних університетів у Києві та Кам'янці-Подільському.</p> <p>6. Українська Академія Наук як найвище наукове досягнення української самостійної держави початку XX ст.</p> <p>7. Становлення та розвиток української педагогічної освіти в період Центральної Ради, в добу Гетьманату і Директорії.</p>	<p>пр.с. зан.</p>	<p>5, 10, 15, 16, 17, 18, 36, 40, 43</p>
<p>Тема 5. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні в умовах радянської влади та особливості цього процесу на західноукраїнських землях</p> <p>1. Сутність політики радянського уряду в галузі вищої освіти в Україні у 1920-х рр. Українізація, пролетаризація та принцип «відкритих дверей» і їх наслідки для української вищої освіти.</p> <p>2. Специфіка розвитку вищої освіти в «радянській» Україні у 1930-х рр. Відновлення чинності університетів, зміст їх діяльності.</p> <p>3. Особливості розвитку вищої школи в Західній Україні у 1920-х– 1930-х рр.</p> <p>4. Формування мережі закладів вищої освіти в західних областях УРСР у 1940-х рр.</p> <p>5. Розвиток системи вищої освіти в УРСР у «відбудовчий» період.</p> <p>6. Уніфікація, ідеологізація та політизація як провідні тенденції в освітньому процесі закладів вищої освіти України другої половини XX ст.</p>	<p>пр.с. зан.</p>	<p>5, 6, 10, 15, 16, 17, 18, 32, 37, 39</p>
<p>Тема 6. Основні напрями і зміст реформування вищої освіти в Україні на межі XX – XXI ст.</p>	<p>пр.с. зан., підс.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 7, 11, 15, 16, 18,</p>

1. Причини реформування вищої освіти в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	контроль знань (тести)	19,	20,
2. Перші законодавчо-нормативні освітні акти молоді української держави та відображення в них проблем вищої школи.		21,	22,
3. Вища освіта України в умовах Болонського процесу: реалії та тенденції інтеграції в європейський освітній простір.		23,	24,
4. Основні засади функціонування системи вищої освіти в Україні відповідно до ЗУ «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про освіту» (2017 р.).		25,	30,
		33,	37,
		39,	41,
		42	

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	30
Самостійна робота	10
Тести	30
КСР	20
Творчі завдання	10
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <p>Базова</p> <p>Про вищу освіту. Закон України від 1.07.2014 № 1556 – VII/<i>Відомості Верховної Ради</i>. 2014. № 37 – 38.</p> <p>Про освіту. Закон України від 5.09.2017р. / <i>Відомості Верховної Ради</i>. 2017. № 38-39. Концепція педагогічної освіти.</p> <p>Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді...: Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641.</p> <p>Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник. Київ: Либідь, 1998. 557 с. [Електр. ресурс]</p> <p>Вища освіта в Україні: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. Київ : Знання, 2005. 327 с.</p> <p>Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. С. 318-341.</p> <p>Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры. Принята на Всемир. конс. ЮНЕСКО. Париж, 5-9 октября 1998 г. <i>Alma Mater</i>. №3. С. 29-35.</p> <p>Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. С. 187-213.</p> <p>Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. Київ: Центр навч. літ., 2006. 384 с.</p> <p>Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України Київ: НТУУ «КПІ», 2006. 544 с.</p>	

Корсак К.В. Світова вища освіта: порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: монографія. Київ: МАУП – МКА, 1997. 208 с.

Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст.: навч. посіб. Тернопіль, 1996. 290 с.

Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва: навч. посіб. Тернопіль. 1996. 436 с.

Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. Київ, 1994. 360 с.

Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. Київ: Знання, 2003. 450 с.

Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917 – 1985 рр.) Київ: Либідь, 1992. 196 с.

Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд [та ін.]. Київ : Знання, 2005. 399 с.

Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. С. 30 – 100.

Фицула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 456 с.

Хижняк Л. М. Університетська освіта: навч. посіб. Харків: Вид-во ХарПІНАДУ «Магістр», 2010. 192 с.

Допоміжна

Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть. *Вища освіта України*. 2001. № 1. С. 11 – 17.

Андрущенко В., Гляревська І. Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір. *Рідна школа*. 2012. № 12. С. 3 – 8.

Артемчук Г.І., Попович В.В., Січкаренко Г.Г. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку. Київ: Ленвіт, 2004. 176 с.

Бриштан В. Т. Світова та вітчизняна вища школа: історико-культурологічний аспект: навч. посіб. Дніпропетровськ: РВА «Дніпро – ВАЛ», 2006. 140 с.

Вища освіта в Україні: нормативно-правове регулювання: у 3 томах / за ред. Степка М.Ф. Київ: Форум, 2007. 1758 с.

Вища освіта і Болонський процес: підручник / Г.Ф Пономарьова та ін. Харків: ХГПА, 2011. 304с.

Высшее образование в XXI веке. Всемирный статистический обзор по высшему образованию 1980 – 1995 гг. ЮНЕСКО: Париж, 5 – 9 октября, 1998 г. 71 с.

Віднянський С.В. Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехо-Словаччині: Український вільний університет (1921-1945 рр.). Київ. 1994. 82 с.

Дмитриченко М.Ф., Хорошун Б.І. та ін. Вища освіта і Болонський процес. Київ: Знання України, 2006. 440 с.

Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль в розвитку української культури 16 – 18 ст. Київ, 1966. 224с.

Козак Н.Л., Шоробура. І.М. Університетська освіта: навч. посіб. Львів: Новий світ – 2000, 2011. 180 с.

Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2005. 460 с.

Микитась В.Л. Давньоукраїнські студенти і професори. Київ: Абрис, 1994. 288 с.

Мицько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Київ, 1990.

Нагачевська З. І., Джус О. В. Історія вищої освіти: навчально-методичний комплекс для студентів другого (магістерського) рівня. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 54 с.

Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 226 с.

Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія. Київ: Вища школа, 1997. 180 с.

Сафонова Н. М., Циганок В. Є. Етапи та провідні напрями реформування вищої школи в Україні (90-ті рр. ХХ-го – початок ХХІ-го ст.). *Історичні записки*: зб. наук. праць. Київ. 2012. Вип. 12. С. 271-278.

Сірополко С. Історія освіти в Україні. Львів: Афіша, 2001. 664 с.

Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: навч. посіб. Київ: Вид-во Європейського університету, 2004. 127 с.

Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 239 с.

Ступарик Б.М. Шкільництво Галичини (1772-1939). Івано-Франківськ, 1994. 240с.

Хижняк З.І., Маньківський В.К. Історія Києво-Могилянської академії. Київ: КМА, 2003. 184 с.

. Gonnet, J. (2001). Education aux medias: Les controversies fecondes. Paris: CNDP, Hachette, 144 p.

.Masterman, L. A rationale for Media Education // Media Literacy in the Information Age: Current perspectives (pp. 15-68). New Brunswick, 1997.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, вул. Бандери, 1 каб.510. (0342) 57-00-11 , https://kpibs.pnu.edu.ua kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Нагачевська Зіновія Іванівна
Контактна інформація викладача	zinoviia.nahachevska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 8.3. «Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 30 балів за роботу на практично-семінарських заняттях; 20 балів за самостійну роботу; 50 балів за підсумкове тестування.
Пропуски занять (відпрацювання)	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають поточному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Студент зобов'язаний відпрацювати пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять у порядку, передбаченому відповідними Положеннями. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про Освітню програму»

Викладач – Нагачевська З.І